ON BİRİNCİ SÖZ

(Şems -1-10 / Zariyat 56)

Bu risâle, şu üç müşkil ve mühim mes'eleyi halletmektedir.

Hikmet – i Âlemin Tılsımı

(ÂLEM)

BİRİNCİSİ: "İçinde bulunduğumuz bu âlem nedir? Nereden geliyor? Nereye gidiyor? Vazîfesi nedir?" suâllerinin tılsımını

Hilkat-i İnsanın Muamması

(İNSAN)

İKİNCİSİ: "Bu âlem içindeki insân nedir? Nereden geliyor? Nereye gidiyor? Vazîfesi nedir ve ne için halk edilmiştir?" suâllerinin muammâsını

Hakikatin Salâtın Rumuzu

(NAMAZ)

ÜÇÜNCÜSÜ: "Namazın hakikatinin rumûzunu" hall ve keşfetmektir

SULTAN

(Zat-ı Mukaddes)

o sultan-ı zîşan(şan sahibi sultan) dahi istedi ki,

bir meşher(sergi yeri) açsın,

içinde sergiler dizsin;

tâ nâsın(insanların) enzârında (bakışlarında)

1-saltanatının haşmetini,

2-hem servetinin şâşaasını,(parlaklığını)

3-hem kendi san'atının hârikalarını,

4-hem kendi mârifetinin garîbelerini izhâr edip, göstersin.

Tâ, cemâl **(gına ve serveti – cud ve keremi)** ve kemâl-i **(ulum ve fünuna vukufiyeeti-sanatlardaki mahareti)** mânevîsini iki vecihle müşâhede etsin:

Bir vechi, bizzat nazar-ı dekâik(ince nazarıyla) âşinâsıyla görsün; (kendi sanatına, kendisi önce baksın)

diğeri, gayrın(başkaların) nazarıyla baksın. (sonra başkalarının sanatına bakışlarıyla baksın)

**Servetçe pek çok hazineleri var (Maddi rahmet hazineleri)*

**Gizli pek acaib defineleri var - Esma-i İlahiye*

**Kemalatça sanayi-i garibede pek çok mahareti var*

**Hesapsız fünun-u acibeye marifeti, ihatası var*

**Nihayetsiz ulum-u bediaya ilim ve ıttılaı var*

SARAY

(Kasr, Şu Âlem – Gökyüzü – Yeryüzü)

Saray'da neler ve kimler var ?

*menzil / oda (onsekizbin âlem, mucizeler)

*Sanayi-i garibe (mucizeler)

*Taamlar (semerat-ı harikalar)

*ocak ve matbah (yer ve yeryüzü)

*gizli definelerin cevherleri (Esma-i ilahi'nin yansımaları)

*nakışlar (kalem-i kudret – Kadir-i Zülcelal'in esması)

*üstad (Peygamberimiz (S.A.V)

*avanesi (Enbiyalar)

*şakirtleri (Evliya ve asfiya)

*Hizmetkârlar (Melaike)

*Misafirler (cin, ins, hayvanlar)

*iki fırka (Ehl-i iman – Ehl-i Küfür)

Bina edilmesindeki maksat

1-Nutkunu işittiğimiz üstadın vücudu

Çünkü o bulunmazsa, bütün maksadlar beyhûde olur.

Çünkü anlaşılmaz bir kitap, muallimsiz olsa, mânâsız bir kâğıttan ibâret kalır

2-Ahalinin o üstadın sözünü kabul edip dinlemesi

Vücud-u üstad, vücud-u kasrın dâîsidir ve ahalinin istimâı, kasrın bekâsına sebeptir

Öyle ise, denilebilir ki, şu üstad olmasaydı, o melik-i zîşan, şu kasrı binâ etmezdi.

Hem, yine denilebilir ki, o üstadın tâlimâtını, ahali dinlemedikleri vakit, elbette o kasr, tebdil ve tahvil edilecek.

Seyre, Tenezzühe, Ziyafete davet

Yaver-i Ekrem

(Tarif Edici)

Tebliğat

(Kırmızı ile yazılmış yerler bizim vazifemiz olup NAMAZIN HAKİKATİNİN RUMUZUDURLAR.)

(ALTI ÇİZİLİ OLAN YERLER *NİÇİN KÂİNATI VE İNSANI YARATMIŞ* SORULARININ CEVAPLARI)

****Ey Ahali! Şu kasrın meliki olan Seyyidimiz***

*Bu şeylerin izharıyla ve bu sarayı yapmasıyla Kendini size tanıttırmak istiyor, **siz dahi onu tanıyınız ve güzelce tanımaya çalışınız.**

*Hem şu tezyinatla kendini size sevdirmek istiyor. **Siz dahi onun san'atını takdir ve işlerini istihsan ile kendinizi ona sevdiriniz.**

*Hem bu gördüğünüz ihsanat ile size muhabbetini gösteriyor. **Siz dahi itaat ile ona muhabbet ediniz.**

*Hem şu görünen nimet ve ikramlarla size şefkat ve merhametini gösteriyor. **Siz dahi şükür ile ona hürmet ediniz.**

*Hem şu kemâlâtının âsârıyla mânevî cemâlini size göstermek istiyor. **Siz dahi onu görmeye ve teveccühünü kazanmaya iştiyakınızı gösteriniz.**

*Hem bütün şu gördüğünüz masnuat ve müzeyyenat üstünde birer mahsus sikke, birer husussî hâtem, birer taklit edilmez turra koymakla, herşey kendisine has olduğunu ve kendi eser-i desti olduğunu ve kendisi tek ve yektâ, istiklâl ve infirad sahibi olduğunu size göstermek istiyor. **Siz dahi onu tek ve yektâ ve misilsiz, nazirsiz, bîhemtâ tanıyınız ve kabul ediniz.**

Saraya Giren Ahali

I. GÜRUH

-(Süeda ve Ebrar)

-(Kur'an Şakirtleri)

-(Ehl-i İman)

*kendini tanımış, aklı başında, kalbi yerinde

O sarayın içindeki acaiblere baktıkları zaman dediler ;
*Bunda büyük bir iş var
*Anladılar ki beyhude değil, adi bir oyuncak değil
*Acaba tılsımı nedir, içinde ne var?
Esselâmü aleyke yâ eyyühe'l-üstad! Hakkan;
Şöyle bir muhteşem sarayın,
senin gibi sâdık ve müdakkik bir muarrifi lâzımdır.
Seyyidimiz sana ne bildirmişse, lütfen, bize bildiriniz
***Yaver-i Ekrem'i güzelce dinlediler, iyice kabul edip tam istifade ettiler.**
***Padişahın marziyatı dairesinde amel ettiler.**
Onların şu edebli muamele ve vaziyetleri o padişahın hoşuna geldiğinden, onları has ve yüksek ve tavsif edilmez diğer bir saraya dâvet etti;

-Resulü dinleyip Kur'ana kulak verdiler
-Namazın mütenevvi ezkar ve harekatıyla işaret ettiği vazifeleri, dereceleri mufassalan 6 makamda gördüler…
1-**temâşâger** makamında **tekbir ve tesbih** *Allahu ekber*
2-**dellâllık** makamında **takdis ve tahmid** *Sübhanallah Velhamdülillâh*
3-**tadıp anlamak** makamında **şükür ve senâ**
4-**tartıp bilmek** makamında **tenzih ve medih**
5-**mütalâa** makamında **tefekkür ve istihsan**
6-temâşâ ile **tenzih** makamında **muhabbet ve iştiyak**

II. GÜRUH

-(Füccar ve Eşrar)

-Ehl-i Küfür ve Tuğyan

-sağır, dilsiz, dallin

*akılları bozulmuş, kalpleri sönmüş

*Nefislerine mağlup olup lezzetli taamlardan başka hiçbir şeye iltifat etmediler.
* Bütün o mehâsinden gözlerini kapadılar.
*O üstadın irşâdâtından ve şâkirdlerinin ikazâtından kulaklarını tıkadılar.
*Hayvan gibi yiyerek uykuya daldılar.
*İçilmeyen, fakat bâzı şeyler için ihzâr edilen(hazırlanan) iksirlerden(içeçeklerden) içtiler, sarhoş olup, öyle bağırdılar, karıştırdılar, seyirci misafirleri çok rahatsız ettiler,
*Sani-i Zişanın düsturlarına karşı edepsizlikte bulundular.

Saray sahibinin askerleri de onları tutup, öyle edepsizlere lâyık bir hapse attılar.

1- Vahdaniyetin delillerine karşı küfür ile mukabele
2- Bütün nimetlere karşı küfran ile mukabele
3- Bütün mevcudatı kıymetsizlikle kafirane bir ittiham ile tahkir
4- Bütün Esma-i İlahiye'nin tecelliyatına karşı red ve inkâr ile mukabele

Ey gafil nefsim! Senin hayatının gayesini ve hayatının mahiyetini, hem hayatının suretini, hem hayatının sırr-ı hakikatını, hem hayatının kemal-i saadetini bir derece anlamak istersen, bak:

SENİN HAYATININ GAYELERİNİN İCMALİ DOKUZ EMİRDİR

1 Senin vücudunda konulan duygular terazileriyle, rahmet-i İlahiyenin hazinelerinde iddihar edilen nimetleri tartmaktır ve küllî sükretmektir

2 Senin fıtratında vaz'edilen cihazatın anahtarlarıyla esmai kudsiye-i _lahiyenin gizli definelerini açmaktır, Zât-ı Akdes'i o esma ile tanımaktır

3 Su teshirgâh-ı dünyada, mahlûkat nazarında, esma-i İlahiyenin sana taktıkları garib san'atlarını ve latif cilvelerini bilerek hayatında teshir ve izhar etmektir.

4 Lisan-ı hal ve kalinle Hâlıkının dergâh-ı rububiyetine ubudiyetini ilân etmektir

5 Sen dahi esma-i İlahiyenin cilvelerinin sana verdikleri letaif-i insaniye murassaatıyla bilerek süslenip o Sahid-i Ezelî'nin nazar-ı suhud ve ishadına görünmektir

6 Zevilhayat olanların tezahürat-ı hayatiye denilen,Hâlıklarına tahiyyatları; ve rumuzat-ı hayatiye denilen, Sâni'lerine tesbihatları ve semerat ve gayat-ı hayatiye denilen, Vâhib-ül Hayat'a arz-ı ubudiyetlerini bilerek müsahede etmek, tefekkür ile görüp sehadetle göstermektir.

7 Senin hayatına verilen cüz'î ilim ve kudret ve irade gibi sıfat ve hallerinden küçük nümunelerini vâhid-i kıyasî ittihaz ile, Hâlık-ı Zülcelal'in sıfât-ı mutlakasını ve suun-u mukaddesesini o ölçüler ile bilmektir

8 Su âlemdeki mevcudatın herbiri kendine mahsus bir dil ile Hâlıkının vahdaniyetine ve Sâniinin rububiyetine dair manevî sözlerini fehmetmektir

9 Acz ve za'fın, fakr ve ihtiyacın ölçüsüyle kudret-i İlahiye ve gına-yı Rabbaniyenin derecat-ı tecelliyatını anlamaktır

Simdi kendi hayatının mahiyetine bak ki, o mahiyetinin icmali şudur

- Esma-i İlahiyeye ait garaibin fihristesi
- hem şuun ve sıfât-ı İlahiyenin bir mikyası
- hem kâinattaki âlemlerin bir mizanı
- hem bu âlem-i kebirin bir listesi
- hem şu kâinatın bir haritası
- hem şu kitab-ı ekberin bir fezlekesi
- hem kudretin gizli definelerini açacak bir anahtar külçesi
- hem mevcudata serpilen ve evkata takılan kemalâtının bir ahseni takvimidir

Simdi senin hayatının sureti ve tarz-ı vazifesi şudur ki

- Hayatın bir kelime-i mektubedir
- Kalem-i kudretle yazılmış hikmet-nüma bir sözdür
- Görünüp ve isitilip, esma-i hüsnaya delalet eder

Simdi hayatının sırr-ı hakikatı şudur ki

- Tecelli-i Ehadiyete, cilvei Samediyete âyineliktir
- Yani bütün âleme tecelli eden esmanın nokta-i mihrakıyesi hükmünde bir câmiiyetle Zât-ı Ehad-i Samed'e âyineliktir

Simdi hayatının saadet içindeki kemali ise

- Senin hayatının âyinesinde temessül eden Şems-i Ezelî'nin envârını hissedip sevmektir
- Zîsuur olarak ona şevk göstermektir
- Onun muhabbetiyle kendinden geçmektir
- Kalbin göz bebeginde aks-i nurunu yerlestirmektir